DET NASJONALE STATSADVOKATEMBETET
FOR BEKJEMPELSE AV ORGANISERT OG ANNEN ALVORLIG KRIMINALITET

Kultur- og likestillingsdepartement
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

DERES REF.:	VÅR REF.:	DATO:
22/3392	22/1246-2	7. oktober 2022

HØRING – FORBUD MOT KONVERTERINGSTERAPI

Det vises til høringsnotat av 23. juni 2022.

Det nasjonale statsadvokatembetet (NAST) er ikke imot et forbud mot konverteringsterapi i seg selv, men det foreliggende straffeforslaget går svært langt og har et vidt anvendelsesområde. Vilkårene for å overtre straffebestemmelsen virker også å være satt ganske lavt.

Begrepet forbud mot konverteringsterapi er videre misvisende idet straffebestemmelsen eksplitt har en langt større rekkevidde enn "terapi".

NAST er særlig kritisk til straffebudet og dets anvendelsesområde innad i den enkelte familie. Spesielt kjernefamiliens adgang til å diskutere fundamentale familieforhold. Våre kommentarer i høringssvaret vil derfor først og fremst rette seg mot dette.

Lovforslaget om ny strl. § 270 første ledd første punktum lyder:

"Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som anvender metoder med formål om å få en annen til å endre, fornekte eller undertrykke sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet, som er klart egnet til å påføre vedkommende psykisk skade."

Metode er blant annet definert i høringsnotatet slik på side 6:

Med "metode" menes en systematisk fremgangsmåte for å oppnå et forhåndsbestemt resultat. Det avgjørende er at handlingen eller handlingene bærer preg av planmessighet. Begrepet vil omfatte handlingsbeskrivelser som behandling, terapi, samtaler og lignende, men ikke begrenses til noen av disse."

Samtaler er dermed tilstrekkelig til å oppfylle grunnvilkåret om metode i straffebestemmelsen.

Postadresse: Postboks 2101 Vika 0125 Oslo
Kontoradresse: Pilestredet 27 0164 Oslo
Telefon: 23 17 42 00
E-post: postmottak.nast@statsadvokatene.no

Samme sted er det videre anført:

"Ved vurderingen av om en handling er "klart egnet til å påføre psykisk skade", skal utgangspunktet være hva en skeiv person i et miljø omringet av underliggende press kan ta psykisk skade av. Terskelen for når en handling har et skadepotensial vil dermed fort være overskredet."

På side 7 første avsnitt står det blant annet:

"Av hensyn til klarhet og forutsigbarhet, foreslår departementet at det fremgår av straffebudet at anvendelse av slike metoder overfor barn alltid skal anses å være "klart egnet til å påføre psykisk skade".

Med barn menes alle personer under 18 år. Det fremgår derfor av lovtekst og forarbeider at for eksempel samtaler/diskusjoner mellom foreldre og tenåringsbarn kan rammes av straffebudet.

På side 102 under punkt 7.4.4.5 står det:

"Departementet ser at det kan oppstå vanskelige gråsoner. Det avgjørende vil være gjerningspersonens agenda,« ……» På den annen side vil situasjoner der foreldre formaner eller råder et barn til å avstå fra å ta pubertetsblokkere og lignende til det har nådd en viss alder og modenhet ikke straffes for overtredelse av et forbud mot konverteringsterapi."

NAST er helt enig i dette unntaket og at en slik situasjon ikke *bør* straffes. Men dette går ikke frem av den foreslåtte lovteksten. Det fremstår dessuten som åpenbart at det lett kan være uklare grenser vedrørende faktum rundt hva som er diskutert mellom foreldre og barn, med påfølgende utfordringer rundt det bevismessige i en potensiell straffesak.

Departementet skriver selv at det kan oppstå vanskelige gråsoner. NAST vil påpeke at lovforslaget slik det nå er utformet har en rekke utfordringer - inkludert potensial for vanskelige gråsoner.

Å straffesanksjonere samtaler/diskusjoner mellom foreldre og barn om for eksempel kjønnsskifte, forskjellige behandlinger i den forbindelse med bivirkninger eller kanskje irreversible medisinske operative inngrep, er å gå meget langt.

I forhold til området dette lovforslaget omfatter bør grunntanken være at det store flertall av foreldre vil det beste for sine barn og bruker sin livserfaring og kunnskap til å veilede dem på best mulig måte. Dette er et område som ikke bør straffebelegges.

Med hilsen

Jan Fredrik Glent
Embetsleder